ПЕРВОМАЙСЬКИЙ РАЙОН

Природні особливості району

Район розташований в південно-західній частині Харківської області. Площа — 1225,3 км². Населення — 52,9 тис. осіб, у тому числі міське — 32,5 тис. осіб, щільність населення — 43 осіб/км².

В орографічному відношенні територія району — хвиляста рівнина, розчленована мережею балок, ярів та річкових долин. Розміщується на вододілі басейнів рр. Дніпро та Сів. Донець. Складовими геоморфологічними елементами є річкові тераси та вододільні плато. Поверхня району характеризується спокійним рівнинним рельєфом.

Розміщений у межах Лівобережно-Дніпровсько-Приазовської північно-степової фізико-географічної провінції. Належить до посушливої, дуже теплої агрокліматичної зони.

Річки: Берека з притокою Кисіль (басейн Сів. Дінця), та Оріль з притокою Орілька (басейн Дніпра). Побудовано 102 ставки, загальна площа водного дзеркала яких — 698 га. Крім них збудовано 2 водосховища на р. Берека (320 га водного дзеркала).

У грунтовому покриві переважають чорноземи звичайні глибокі мало- і середньогумусні, чорноземи реградовані. У північно-східній та східній частинах району — чорноземи опідзолені та важко-суглинисті. У найбільш низьких терасованих рівнях, низинах й балочних долинах розповсюджені лучні солонцюваті та солончакові глинисті грунти.

У геоботанічному відношенні територію Первомайського району відносять до степової зони. Природна рослинність — різнотравно-злакова (типчак, види ковили, полину, шавлії, буркуну). Розповсюджені степові чагарники — терен, види шипшини, карагана кущова тощо. Площа лісів — 7485 га. Основні лісоутворюючі породи — дуб звичайний, липа серцелиста, види клену, ясен звичайний, сосна звичайна. У лісопосадках переважає біла акація звичайна.

Відсоток природних та напівприродних територій становить 22,2.

У районі знаходиться частина території національного природного парку «Гомільшанські ліси» та 5 заказників місцевого значення: 2 — ботанічні, 2 — ентомологічні та 1 — гідрологічний. Загальна площа територій ПЗФ становить 2242,5 га (1,83 % площі району).

Природні перлини

Ботанічний заказник «Верхньобишкинський»

У верхів'ях р. Берека на схилах ярів та балок поширені різноманітні рослинні угруповання. Це байрачні ліси, злаково-різнотравні лучні степи, справжні луки і водно-болотні ценози. В трав'янистому покриві трапляється формація ковили Лессінга, занесена до Зеленої книги України. Розмаїття кольорів створюють численні декоративні, лікарські, медоносні види рослин. Особливо привабливі лучні степи під час масового цвітіння шавлії лучної та ш. пониклої, які є рідкісними на Харківщині.

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

Існуючі території природно-заповідного фонду

Природні території

Національні природні парки

«Гомільшанські ліси»

Номер в загальному переліку та на карті	216
Площа, га	14314,8 (з них 1991,0 га — у Первомайському р-ні, решта території — 12323,8 га — у Зміївському р-ні)
Місце розташування	Біля с. Верхній Бишкин — Первомайського р-ну; с. с. Велика Гомільша, Коропове, Гайдари, Задонецьке, Лиман, Нижній Бишкин — Зміївського р-ну
Коротка характеристика	Створений у долині р. Сіверський Донець на межі лісостепової та степової зон Лівобережжя України для збереження різноманітних ландшафтів і місцевостей, особливо цінних корінних біогеоценозів зі слабо трансформованими рослинним покривом і тваринним світом. Унікальні природні комплекси та об'єкти мають особливу природоохоронну, наукову, рекреаційну, та культурно-освітню цінність
Відповідальний за охорону	Державний комітет лісового господарства України, ДЛГО «Харківліс» (Державне управління лісового господарства)

Ботанічні заказники місцевого значення

Берецький

Номер в загальному переліку та на карті	165
Площа, га	74,7
Місце розташування	Біля с. Берека
Коротка характеристика	Верхів'я р. Береки характеризуються значним ландшафтним, флористичним та фітоценотичним різноманіттям. Тут зустрічаються байрачні ліси, степові, лучні та водно-болотні угруповаииия. Рідкісна фітобіота представлена формацією ковили Лессінга (Зелена книга Україигн, Червона книга України) та двома видами, занесеними до Червоних списків Харківщини
Відповідальний за охорону	Берецька сільська Рада

Верхньобишкинський

Номер в загальному переліку та на карті	169
Площа, га	138,8
Місце розташування	Біля с. Верхній Бишкин

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

Коротка характеристика	Комплекс біотопів, характерних для витоків малих річок з угрупованнями байрачних лісів, злаково-різнотравних лучних степів, справжніх луків і водно-болотних ценозів. Зустрічаються угруповання ковили Лессінга (Зелена книга України), представлені шавлія поникла, ш. лучна (Червоні списки Харківщини). Барвисте різнотрав'я утворюють численні декоративні та лікарські види
Відповідальний за охорону	Верхньобишкинська сільська Рада

Ентомологічні заказники місцевого значення

Орільський

Номер в загальному переліку та на карті	86
Площа, га	5,0
Місце розташування	Біля с. Шульське
Коротка характеристика	Заповідна ділянка нині оточена полями. Це один із витоків р. Оріль, де в рослинному покриві домінують лучні, болотні та галофільні види. Значна частина території заказника переорана і перебуває на стадії бур'янової дигресії. Ентомофауна представлена еврібіонтними, лучними та болотними угрупованнями, приуроченими до певних рослинних асоціацій. Із рідкісних видів зареєстрований махаон (Червона книга України)
Відповідальний за охорону	ФГ «Краснопавлівське»

Парижанський

Номер в загальному переліку та на карті	90
Площа, га	5,0
Місце розташування	Біля с. Паризьке
Коротка характеристика	Ділянка розташована на схилі балки південної експозиції. Рослинний покрив утворюють лучні та степові види. Ентомофауна представлена дикими поодинокими бджолами, джмелями, осами, метеликами. Створений для охорони комах-запилювачів с. -г. культур: рофітоїдеса сірого, мелітурги булавовусої, бджолитесляра фіолетової, джмеля мохового. Зустрічаються ентомофаги (наїзники, туруни, мухи-тахіни, мухи-дзюрчалки, риючі оси) та метелики, що прикрашають природу (махаон, синявці, сатири). Багато з них занесені до Червоної книги України
Відповідальний за охорону	Суданська сільська Рада

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

Ентомологічні заказники місцевого значення

Орільський

Номер в загальному переліку та на карті	86
Площа, га	5,0
Місце розташування	Біля с. Шульське
Коротка характеристика	Заповідна ділянка нині оточена полями. Це один із витоків р. Оріль, де в рослинному покриві домінують лучні, болотні та галофільні види. Значна частина території заказника переорана і перебуває на стадії бур'янової дигресії. Ентомофауна представлена еврібіонтними, лучними та болотними угрупованнями, приуроченими до певних рослинних асоціацій. Із рідкісних видів зареєстрований махаон (Червона книга України)
Відповідальний за охорону	ФГ «Краснопавлівське»

Паризанський

Номер в загальному переліку та на карті	90
Площа, га	5,0
Місце розташування	Біля с. Паризьке
Коротка характеристика	Ділянка розташована на схилі балки південної експозиції. Рослинний покрив утворюють лучні та степові види. Ентомофауна представлена дикими поодинокими бджолами, джмелями, осами, метеликами. Створений для охорони комах-запилювачів с. -г. культур: рофітоїдеса сірого, мелітурги булавовусої, бджолитесляра фіолетової, джмеля мохового. Зустрічаються ентомофаги (наїзники, туруни, мухи-тахіни, мухи-дзюрчалки, риючі оси) та метелики, що прикрашають природу (махаон, синявці, сатири). Багато з них занесені до Червоної книги України
Відповідальний за охорону	Суданська сільська Рада

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

Гідрологічні заказники місцевого значення

Єфремівський

Номер в загальному переліку та на карті	171
Площа, га	28,0
Місце розташування	Біля с. Єфремівка
Коротка характеристика	Місце формування витоку р. Оріль
Відповідальний за охорону	Єфремівська сільська Рада

Території, що зарезервовані для наступного заповідання

№ з/п	Пропонований тип заповідання	Орієнтовна площа, га	Місце розташування	Характеристика об'єкта
161	Заказник ентомологічний	4,0	Урочище «Горіле»	Схили балки, де зростають степові рослини. Місце поселення корисних комах-запилювачів
162	Заказник ентомологічний	8,0	Біля сс. Одрадове, Петрівка, балка Заяча	Місце поселення корисних комах-запилювачів
164	Заказник ботанічний	135,0	Околиці с. Берека	Крутосхили степової балки у верхів'ях р. Берека з джерелом. Характерні фітоценози зі степовою та лучною рослинністю
166	Заказник загально-геологічний	95,0	Біля с. Верхній Бишкин	Відслонення берецької світи
167	Заказник ботанічний	643,0	Біля с. с. Єфремівка, Верхня Орілька	Верхів'я р. Оріль

Території, які передбачено заповідати в складі екологічної мережі

№ з/п	Назва, категорія та тип території	Орієнтовна площа, га	Розташування	Характеристика
32	Гідрологічний заказник місцевого значення «Красивий»	400,0	Між сс. Михайлівка та Красиве	Водно-болотне угіддя в долині р. Берека

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

№ з/п	Назва, категорія та тип території	Орієнтовна площа, га	Розташування	Характеристика
33	Ботанічний заказник місцевого значення «Булацелівський»	25,0	Біля с. Булацелівка	Степова балка в долині р. Берека
34	Ботанічний заказник місцевого значення «Олексіївський»	15,0	Біля с. Олексіївський	Степові схили в долині р. Берека

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/

МЕРЕЖА
ІСНУЮЧИХ ТА РЕЗЕРВОВАНИХ
ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ
ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ
ПЕРВОМАЙСЬКОГО РАЙОНУ

існуючі території природно-заповідного фонду

території, що резервовані для наступного заповідання

території, які передбачено заповідати в складі екологічної мережі

Узнай больше о природе нашей области! http://kharkovskiy-eco.narod.ru/